

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

Társadalmi és megyei érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Tompá Mihály-utca 10. sz. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés; továbbá előfizetések, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalás. Telefon-szám: 52. Telefon-szám: 52.</p>	<p>Felelős szerkesztő: KOMÁROMY ISTVÁN. Kiadó laptulajdonos: ID. RÁBELY MIKLÓS.</p>	<p>Az előfizetés díja: Egész évre 10 korona. Félévre 5 korona. Egyes szám ára: 20 fillér. A hirdetés díja: Egy háromhasábos petsor térfogata 20 fillér. Nyilttér sora 50 fillér.</p>
---	---	--

A szerkesztőség kéziratot nem ad vissza, bélyegtelen levelet nem fogad el. — Vidéki levelezőink kéretnek, hogy közleményeiket péntek délig megküldeni szíveskedjenek. A kiadóhivatal hirdetését és nyilttéri közleményt csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

Világháború.

Az orosz erők legyűrése — hála Istennek — jó sikerrel folytatódik tovább. Przemysl és a San folyó vonala nem tartóztathatta fel győzelmesen megindult hadainkat abban, hogy az orosz fősereget tovább is üldözzék. Pedig jelentékeny mennyiségű újabb erőt küldtek oda az oroszok, így legutóbb Galiczia délkeleti részéről is, hogy a német-osztrák-magyar szövetséges seregeket Przemysl körül föltartóztassák és megakadályozzák Przemysl körülzárását is. Ezért ujulnak meg már több mint egy hét óta az iszonyu harcok a San és Lubacovka folyók vidékén, valamint Przemysltől délkeletre.

Ezekben a nagyon heves harcokban a megerősített orosz seregek egy sikert értek el, azt, hogy Sieniavát visszafoglalták és a mi ottlevő kisebb csapatainkat a San folyó tulsó partjára kényszerítették visszavonulni, a mikor bat ágyunk is ott rekedt a Sanon túl. De ezt a kisebb veszteségünket ugyanakkor nagyobb győzelmeink kísérték más oldalon és azóta seregeink mindig visszaverik az oroszok megújuló rohamait, igen súlyos veszteségeket okozva nekik. Egy legutóbbi jelentés azt írja, hogy borzalmas tömegben hevernek állásaink előtt az oroszok holttesteit. Przemysltől északkeletre a mi támadó hadaink beékeltek magukat az orosz seregek tömegébe s ott hatalmas csapásokat mértek rájuk Radymnónál s a Lubacovka folyó mellett. Együttal pedig északról és délről annyira jutottak, hogy Przemysl és Lemberg között ágyuzással megakadályozzák a vasuti összeköttetést. Így különösen Medyka táján; ezért aztán Przemysl helyőrsége már ugyyszólván el van különítve az orosz seregektől.

De magának Przemyslnek megvívásához is közeledtünk a mult napokban, mert a hősiesség bajor csapatok az északi oldalon három belső erődöt elfoglaltak, ott 1400 oroszot elfogtak és 28, többnyire nehéz ágyut elfoglaltak tőlük. Azon az oldalon az ellenség már a Przemysl városát környező védő vonalra szorult vissza. Együttal orosz jelentések arról is értesítenek, hogy Przemysl alá megérkeztek a mi nehéz ágyunk. Így azután a körülzárolt vár, a melyet egyik oldalon már erődeitől is megfosztottak, nem igen tarthatja magát sokáig. Mialatt ezeket a sorokat nyomdafesték alá rendezték, megjött a hiteles hire annak, hogy *Przemyslt május 3-án reggel visszafoglalták s a bajor csapatok északról, az osztrák magyar seregek délről bevonultak Przemysl városába, a mely így két hónapi megszállás után dicsőséges harcok után ismét a miénk.* A foglyok és a zsákmányok száma egyelőre még nem állapítható meg.

Nagyfontosságú diadalt arattak szövetséges seregeink a Dnyesztertől délre Sztrij mellett. Már napok óta kemény harcban állottak ott a mi seregeink a megerősített orosz hadakkal. Érdeklükben állott az oroszoknak, hogy Sztrij városát tartásák, mert ez a megerősített hely fontos vasutvonalak csomópontja és Lemberg felé a Dnyeszteren át a legközelebbi ut. Itt már napok óta erősen szorongatták a mi seregeink az oroszokat, elfoglalták sáncaikat, végre azután hétfőn hatalmas

támadással áttörték az orosz harc vonalat és bevonultak Sztrij városába, elfogva vagy 13000 oroszot és több ágyut. Így a kezükbe került a Drohobicz—sztrij vasut és a lebergi ut kulcsa. Együttal egész sereg községet foglaltak vissza és csaknem a Dnyeszterig ütték az oroszokat.

Ez a győzelem ismét nagyfontosságú és ennek jó kiaknázásával igen szorulttá válik az orosz hadak helyzete Lemberg felé. Ha ezek a harcok Przemysltől keletre jól sikerülnek, akkor nemesak Lemberg és Galiczia szabadulhat föl, de az orosz főseregre halálos csapást mérhetnek. Ezért vannak folyton a sarkában a mi hadaink, ezért nem engednek nekik pihenést és hogy összeszedhessék, rendezhessék magukat. Így lehet őket teljesen leverni.

Ha Isten segítségével ezt elérhetik hős seregeink és derék vezéreink, akkor el fog dőlni az orosz háboru sorsa Lengyelországgal együtt és a fő ellenséggel végezve, a kisebbek ellen nagyobb erővel mehetnénk.

Bukovina és Lengyelország felől nem igen jön újabb hir, de Lemberg felé előnyomulásunk maga után vonja majd az oroszok ottani visszavonulását és a mieink előnyomulását. Már is jönnek hírek arról, hogy az oroszok Radomot kiűritették volna s így a Visztula közéről nagyrészt elvonultak.

Az északi vidéken, Kovno és Kurland tájain az oroszok nagyobb seregeket vontak össze, hogy Hindenburg előnyomulását megakasszák. Ott is igen kemény harcok folytak a Niementől délre, valamint a Dubissza folyó mellett és Szavlénál s a németek igen súlyos csapásokat mértek az oroszokra, akik Libau felé is próbálkoztak előnyomulni. Most arról jönnek bizonytalan hírek, hogy a németek Kovno ellen mennek vagy hogy Riga felé nyomulnak előre. A hajóhaduk máris a finn öböl környékén czirkál és Zeppelinjeik Helsingforsig járnak lombázni az orosz főváros közelében. Ki tudja: mit tervez ismét Hindenburg?

Az olasz harctéren kisebb csaták folytak le. Az olaszok megszállottak nem védett határterületeket, de egész ezredük megfutamodott a tüzelésre. A tengerparti síkságon nehéz ágyunk tüzet igen hevesnek és hatásosnak jelentik. Azok a vidékek igen könnyen védelmezhetők, mert nagy hadseregek fejlődésére nem alkalmasak és Tirol hátvédő bástyája a tengerpartnak is.

A francia-belga harctéren a németek sok heves rohamot állottak ki mostanában, de legtöbbnyire az ellenség súlyos veszteségével végződtek azok. Egy-két árok vagy talu néhány-szor gazdát cserélt, de a helyzet nagyjából a régi, egy kevéssé a németek javára alakult. Szeretnének ott most nagyobb seregekkel támadni, hogy a németeket oroszországi győzelmeiktől odavonulni kényszerítsék. De, hála Istennek, még nem állanak rendelkezésükre ilyen újabb seregek. A német légi járművek mostanában Londont hatásosan bombázták.

A Dardanellák ostroma és Szmyrna bombázása sem igen

halad előre. A török kemény és erős ellenfélnek bizonyult s sok nagy hadihajóba, sok emberéletbe került az ententének a támadás.

A Kaukázus vidékén a törökök győztes előnyomulásáról jött hír s a perzsa öbölnél és a szuezi csatorna körül is érkezik valami mozgolódások hire.

Együttal békehirek is kezdenek szál-longani: az entente országaiban sokan belátják, hogy hiábavaló lesz a sok emberáldozat és nyomoruság. Minél tovább húzzák, annál többet veszítenek. Egyesek azért úgy gondolják, jobb volna véget vetni a vérengzésnek. Adja Isten, hogy ők erre a belátásra jussanak, mert ha ők komolyan akarják, akkor eljöhete a béke.

Tanévzáró ünnepély.

Mult vasárnap, május 30 án a főgimnázium igazgató-tanácsának elnökei: *Samarjay* János idei elnök és *Medveczky* Sándor társelnök; az igazgató-tanács több tagja, valamint a tanárok és növendékek összegyűltek délelőtt 11 órakor, hogy az 1914—1915-iki tanévtől búcsút vegyenek s ez az aktus az idén különösen komoly mozzanatok közt történt s annak nevezetességét kiválóan fokozza az iskola kitűnő vezetőjének: *Loysch* Ödön igazgatónak mesterien kidolgozott, s a mai helyzetet és a szebb jövőt találó vonásokkal vázoló értékes beszéde, melyet alkalmi vonatkozásai révén is egész terjedelmében közlünk annyiival inkább, mert így szélesebb körökben is olvashatják az ifjúsághoz intézett lelkes és szép buzdító szavakat.

A nagy figyelemmel hallgatott s általános tetszést keltett évzáró beszéd így hangzik:

„Rendkívüli körülmények között lefolyt tanévnek rendkívüli befejezése előtt állunk a mostani pillanatban. Idegen helyen, mint vendégei

egy más iskolának, jöttünk itt össze, hogy azzal a szorongó, aggodalmas érzéssel, a melylyel 9 hónappal ezelőtt munkánkat megkezdtük, tegyük most a munka szerszámaikat. Máskor ezt megtegyük azzal a jóleső fáradtsággal, mely a becsülettel végzett munka tudatában már előre örül a pihenésnek. Ma nem ismeri szívünk ezt a boldog érzést. A történelem dübörgő lépései visszhangzanak bennünk. A nyomor, a mely a maga retentő nagyságában olyan, mintha századok összesűrített szenvedései egyszerre szabadultak volna fel, a végsőkig feszült idegek, melyek esztendőik sulyát rakták vállainkra hónapok alatt; a téli hadjárat borzadalmi, melyek betegek és sebesültek ajakáról telve rémlátások képeivel gyötörték napjainkat és szörnyű látomásokkal szövődtek álmainkba; a remény és kétség közötti hanyattatás, mely a képzelődés phantistikus szárnyain majd a magasba emelt, majd a mélységbe sujtott, ólomsúlylyal nehezdedtek lelkünkre és a gond barázdáit szántották orcáinkba... Ki tudna ma örülni a munka befejezésének, a mikor minden gondolatunk ott jár, a hol a népek vérmunkájának eredménye érik. Nem látjuk a tavasz ébredését, a Teremtő örök nagyságának ezt az örök misztériumát. Nincs meg a napsugárnak az a ragyogása, a mióta ezek forró véreinek párája száll feléje a magasba. A madárdalban a sebesültek hörgését halljuk, a virágillatba a halál miaszmái vegyülnek. Mindenben csak a háborút látjuk, a háborút a maga borzalmas nagyságában, maga rettenetes szenvedéseivel, végtelen nyomorával és áldozataival. Így volt ez a tanév megnyitása órájában, így volt hosszú 9 hónapon keresztül és így van még most is...

Igy van még most is... sőt talán még rosszabbul. A mikor a jövő felett érzett aggodalmakon is diadalmasan keresztültörő bizó reménységgel állottunk az új tanév küszöbén s mintha az őszben is tavaszi lehelet, a virágfakadásnak, az újjászületésnek illata csapott volna felénk. Győzedelmesen előrenyomuló szereink nagyszerű erőifejtését látva, ki gondolt volna akkor arra, hogy minden idők vérdózatát messze felülmúló tusa után 10 hónap multán is csak ott álljunk, a honnan kiindultunk? Ki hitte volna, hogy tavasz nyíltaival az őszi vetés ne keljen, sorvasztó leheletével, mint kint a szomszjas földek felett, a mi reménysége-

ink felett is végigszárguljon a perzselő, az életet ölő sivár szél? Ki hitte volna, láttára a feledhetetlen, a fenségesen gyönyörű nemzeti felbuzdulásnak?... És mégis megtörtént a hihetetlen: 10 hónap telt el emberfeletti küzdelem és szenvedések közepette és mégsem látjuk ennek a gigászi erőifejtésnek eredményét; mintha minden-minden hiába volna.

Mintha eddig minden hiába volna! Vagy talán csak mi nem látjuk, törpe emberi reménységekből táplálkozó, szűk látókörű kortársai egy világot felforgató küzdelemnek, hogy a látszólagos eredménytelenség alatt nagy eredmények érnek, miképen a mozdulatlan téli hó-takaró alatt új életre érik a pihenő természet? Csak mi nem látjuk véges emberi szemeink homályában, hogy a történelem kohójában izzik az ujkor, mely életre fog kelni egyszerre, vakító fényvel, a tökéletesebb, isteni eredetűnkhez méltóbb élet fenséges ragyogásában?... Nem látjuk, hogy mint állanak az épület alapjai, melynek hatalmas falait a népek halálos versenyébe szőjük, az erősek, a munkabírók azok, a kik nagyobb építő köveket képesek egymásra halmozni és a kik kegyetlen kézzel félretolják utjukból a gyöngébbeket, nehogy a jövő épülete silány legyen és bizonytalan alapon nyugovó.

Lehet, hogy csak mi nem látjuk és adja a Mindenható, hogy úgy legyen. Akkor a mű méltó lesz alkotóihoz, megfelelő a véres munka nagyságának. És akkor majd eljövend az az idő is, a midőn felszabadulva a lelkünket lenyűgöző rettenetes nyomástól és magunk előtt látva a jövő ragyogó képét, kettőzött szorgalommal foghatunk hozzá az épület berendezéséhez és akkor az, a miről ez utolsó órában számot kell adnom, a lefolyt tanév eredménye talán szintén egy porszemnyi részecskéje lesz annak a munkának, melynek előkészítése a nemzet műhelyeinek, az iskoláknak feladata.

Hogy ez a munka hogy folyt, arról itt e helyen csak egy néhány főbb vonásban fogok megemlékezni. Utalok az Értesítőre, mely részletes képét fogja adni az esztendő történetének épügy, mint az elért eredményeknek. Háborus volt ez az esztendő minden iskolai vonatkozásában, rendkívüli a lefolyásában, a kezdetében és végében. A tanévet előkészítő munkálatok a megszokott rendes időben vették kezdetüket,

TÁRCZA.

Még új harcot nem óhajtanék.

Még egy életet nem bírnék végig;
Még egy új harcot nem óhajtanék.
Az öklözésből elég volt, elég.
S hogy: fáj az élet? jaj, meg se kérdik.

Hogy fáj az ének, fáj a hallgatás,
Senkinek lenni s várni hasztalan
S amíg lelkemen minden fagyva van,
A vén sírásót látni amint ás...

Látni a jövőt nehéz éjeken,
Mig villám tépi szét az éjszakát,
Vihartelhőben mint kavargó át
Csillagát vesztett életegemen.

Látni a jelent örömtelenül
Nyögve a vihart, mint útszéli fák
Amikről korán elhullt a virág
S hervadt lombjukon halál árnya ül...

S látni a multat, mi rám sötétül.
Óh, ezt átélni csak egyszer lehet.
De ha rám mérné új életemet,
Ujra ezt venném Isten kezébül.

Telek A. Sándor.

Irka-firka.

Nem érzem magam szépnek s tudom, hogy nem vagyok Ernő. S komolyan mondom nem akarok szépernősködni. És mégis „irka-firkáló”. Ez csunyaságom daczára, egy kicsit sem szép dolog tölem. Az a pesti Szép fiu sokat irt már. Én keveset. De amit ingyen, vagy olcsón eddig meg tudtam szerezni művei közül, átélveztem. A sok „irka-firkából” egy firka, mint kitépett irkalap gyakran elem perdült a hétköznapi gondolatok kusza világában: a cigarettavég.

Egy eltaposott „stikli”... Erről irt egyszer, amit én dideregve olvastam a villamos rázós ablaka mellett, a sarokba huzódva, a rikkancstól vett olcsó napi-lapban. — Egy széttaposott cigarettavég, amelynek lélektanából fut föl filozofikus hasonlata oda, hogy amit meglátunk, az a mienk, úgy ahogy látjuk, képzeletünk muzeuma azzal is gazdagabbá válik. Nekem ez akkor nagyon tetszett.

Azóta réges-régen elmosódott ez a kis írás a lelkemben. S a pesti, tuberkulotikus, ezer átku aszfalt nem is idézte föl bennem ezt újra. De a napokban, ahogy a budai gránitkoczkás kopott gyalogjárót róttam, szememben tünt egy porba hullott árva ibolyaszál. Még nem lépett rá senki. Lila kis fejétől, mint egy amputált kar nyult ki vézna, sárgászöld szára s a szürke porból, utolsó segélykiáltásként emelkedtek szirmai a boruló alkonyba. Még élt... Szinte éreztem illatát, mely felém kiáltott. De idegen volt a nyelve. Az olasz ég alól ide szakadt kis árvának, haldoklását nem értette senki... Ezért jött ide. Meghalni. És én nem hosszabbítottam meg életét... Elmentem mellette könyörtelenül. De bántott egy éjszakán át a letiport kis növény leány. Víziónként láttam agyontaposva, elsöpörve. Nem mentettem meg. Pedig meglehettem volna. Én voltam a gyilkosa. — Úgy tettem vele is, mint gyermekkoromban, amikor könyvekkel a karom alatt, léptem át egy előttem összeeső szegény beteg asszonyt. Csaknem örültje lettem akkor könyörtelenséges gyávaságnak. Végtelenül fájdalmas mély szeme volt annak a nőnek. Sokszor láttam azután rongyos nagy kendőben, sápadtan, korán reggel is fáradt, görnyedő testtel...

A francis nadragu éveim elsöktek tőlem. Herbáriummal nem csavargom a balzsamos mezőt. Egy nagy, bűnös város éjjeli csillogásában látok kis ibolyákat. Az éjjelnek cigarettavég füstben rezdülő cigányzenéjében, a tangós leányok kebléről bukik le egy egy fonyadt szál...

Dzsiggelő lépteik alatt csuszós szemétté züllik néhány másodpercz múlva. A tangóláz tengere fölött keresztül siklottam én is. Sok tangó estét láttam. Sok tánczó leányt. És zsidófiukat, akiknek borotvált, sápadt, fásult arcuk fakóvá vált a tangó-figurák második tuczatjában, amikor petyhüdt izmuk remegett a megerőltetéstől. Olyan ez a csodatáncz, mint egy ezervirágu folyondár. Láttam, mint tüzes virágot, egy-egy éjjeli kávéház sikos parkettjén, az alászenezett szemü leányok világában. Láttam mint szünetközi bálszórakoztatót az elitt parketten, fehér leányokkal. Csábos volt mindkettő. A szinpadon, a mozi vásznan, mindenütt elem került, ahol csak lehetett látni. Milyen ez a táncz. Szép... Mint egy modern, ezer színű freskó, ahol nincs nehéz formaprobléma, de a legelemibb levél- s virágelemek csodás összehatása, konstruktív szövése, pazar, mozgalmasszine csodálatba ejtettek. Szép, mint a modern írás, lüktető, meleg, vékony leplü, tüzes... Szép, mint a... tangószoknya, mely felsiklik az aszurharisnya séjtelmes lágyságán. Tüzet lehel maga körül, égőt, lobtanékonyat, amely után kettős erővel siklik a lélekbe a tiszta, hótiszta élet utáni vágy...

A tangó hazája nem Argentína. A mi tangónké nem az. A mienk az éjjeli forró levegő, a vágyatöntő zene s a sejtelmes kékségű langyos cigarettavég forró masszájából született. Plasztikus, formás, tökéletes táncleánynya itt nőtte ki magát, a sok férfiszem éltető napsugárában. A kopaszodó örökké egyforma vén rué fejek között, melybe lágú vonásokat lop a víg diák gyerekek gondatlannak látszó még bársonyos arcza. Szép látvány ez. Vakító ingmell, fényes lakkezipő, bomladozó kékes füstpárába burkoltan.

Feledtet ez mindent... — A lefüggönyözött kávéházi ablakok nehéz függönyére csak néha vetődik egy-egy mozgó nehéz, fekete árnyék. A holnap árnyéka. — Bágyadt álmos szemmel nézem ezeknek a szihuletteknek a tánczát...

igy a javító és magánvizsgálatok, a beírások stb. De a közbe jött pótló, javító és kiegészítő kerületi érettségi vizsgálatok miatt a tanévet megnyitó ünnepélyt csak szept. 14-én, a rendes tanítást csak szept. 16-án kezdhettük meg. Munkánkat már eleve megbénította az a körülmény, hogy Horváth Albert, Pásztori Gyula, Fábián Vilmos és Holéczy Miklós kollegáink hazafias szent kötelességük teljesítése végett csapataikhoz vonultak be és lehetetlen lett volna a sikernek még csak némi reményét is táplálnunk a tanítás eredményes befejezését illetően, ha kiérdemesült régi kollegáink, Bodor István és dr. Veress Samu és iskolánknak nemeslelkű barátai: Tóth Béla és Nyomárkay Béla nem siettek volna támogatásunkra. Az ő segítségükkel sikerült csak az évi tananyagot úgy beosztanunk, hogy az ifjúság tudásában nagyobb lézágok nem támadhattak, és ha az esztendő mostani befejezésénél eredményekkel számolhatunk be, úgy az nagyrészt az ő megbecsülhetetlen közreműködésük folyománya. Iskolánk egy tanévre kiterjedő, önfeláldozó, önzetlen munkájukat meghálálni nem tudja, csak köszönetét tudja kifejezni, csak soha el nem muló hálájáról tudja őket biztosítani. De iskolánk történetének örökké fényes lapja lesz az, mely a nagy esztendő eseményeiről beszámolva, számot fog adhatni a hazafias áldozatkészségnek oly megnyilatkozásáról, mint a minő az említett kartársaink cselekedetében rejlik.

Az így kiegészített tanári testülettel megkezdett munka azonban csakhamar megszakadt. A harc öldöklő furijája szedte az áldozatait mind nagyobb számban és a nemzet legszentebb kötelességévé a sebesültek gondozása vált. Október 5-én mi is átadtuk iskolánkat erre a nemes célra és a tudomány hajlékába beköltöztek azok, a kik legmagasabb kötelességük teljesítése közben ontották véreket a legeszményibb ideálért: a magyar hazáért. Mély megilletődéssel adtuk át az épületet, érezve a pillanatot jelentőségét. Mert abban a pillanatban iskolánk nemzeti szentélyivé magasztosult, szentélyivé, a melynek oltára látta a hősök kiomló vérére, a melynek falai sebesültek tájdamát visszahangozzák. Lehet e majdan lelkesítőbb momentumot elképzelni a hazafias érzület élesztésére,

Ezekben látom a holnapot, amikor az a mosolygó, monoklis, kékes zöld ruhájú fiú, ott fogja mellett szüresölni a budai kis korcsma fagyus levesét, eszi marhahussal a főzeléket és fizet érte apró, az éjjeliről visszamaradt 45 krajczárral.

Sok füst... ma... De ez most jó, szép.

Holnap reggel itt majd ablakot nyitnak. Mert a dohányfüst, ha meghűlik, undorító. Ki kell kergetni innen mielőbb, ne legyen mámoros uralkodásából hanvazószerdai hangulat. Mert ettől félünk. Mint a szerelem olyan ez a kékes, illatos pára. Rajongói vagyunk. Szenvedélyünk. Boldog mámort adó méreg. Szeretjük ma, de holnap ablakot nyitunk, hogy a tegnapi kihűlt füstjét ne érezzük.

A múlt héten este felé omnibuszon jöttem haza. A csillogó kigyóteri villanylámpák között kuszta föl rá s megvonultam sötét, kietlen, döcögős sarkában. Hat krajczáros sárga jegyemet keztyümbe gyűrtem. Aztán döcögöttünk. Mellénk szegődött utban egy négy lovas fekete kocsi. Egymás mellett zörgött a gyér világítású budai utcán a két jármű. — A hupiszinü omnibuszban csend volt és hideg. — A fekete kocsi pentaederében is némán, hidegen utazott valaki... messze. Néhány hervadt koszoru lógott porosan a kocsi négy sarkán. Az egyik megbomlott a rázástól és illatos lila ibolyaszálak hullottak némán a porba, megadóan, szánalmasan.

Az omnibusz végállomására ért. Én leszálltam. A négy lovas utitárs tovább ment. Az ő végállomása már nem ez. A fekete lovak egykedvűen poroskáltak a gránitkoczkás sötét utcán tovább... tovább... S a kocsi útját csak a hulldogáló, porba hulló, fáradt ibolyaszálak jelzik... De ezt sem látja senki. Szemét ez, semmi más... Szemét... Haszontalan senki által nem látott fonynyadt szemét...

Kopik a czeruzám. Lekopott a kis grafit hegye nyomán már a fája karmol éles vonalakat a betűk nyomán... Irka firka az egész, melyet egy letompult kis kurta írón karmolt lelkem szürkés fehér mezejébe.

Füzesi Árpád.

mint felidézését annak, a mit iskolánk falai láttak. Ezeknek a hónapoknak az emléke bele fog markolni időtlen-időig az ifjúság szívének mélyébe és lelkes vezetés mellett fel fogja mintegy kelteni azokat a nemes érzelmeket, a melyek minden gyermek lelkében szunyadnak. Ezzel szemben csak nagyon csekély jelentősége van magasabb szempontból annak a körülménynek, hogy az épület átadása következtében hajléktalanokká váltunk. Hiszen tudtuk, hogy az csak átmeneti állapot lehet, mert városunk közönségének áldozatkészsége lehetővé fogja tenni, hogy megszakadt munkánkat folytassuk. És ebben a feltevésben nem is csalódtunk. Ismét gyönyörű példája az áldozatkészségnek, hogy magánosok és testületek vetélkedtek abban, hogy a tanítás folytatásának biztosításában segítségünkre legyenek. A helybeli kaszinó és Otthon társaskör 2—2 helyiséget ajánlott fel a tanítás céljaira, sőt dr. Baksay Dezső egyik lakását kiürítette, hogy az így megüresedő helyre tápintézetünket költöztethessük. Hogy időközben a megoldásnak más módja kínálkozott, az mit sem vont le a felajánlott segítség értékéből és iskolánk mindig hálásan fog emlékezni úgy egyesületeink, mint különösen dr. Baksay Dezsőnek a tanítványi hálától sugalt, hazafias ajánlatára. A félbenmaradt tanítás kérdését az oldotta meg, hogy a szatmári katonai kórház visszatelepítése elrendeltetett és így az általa igénybevett épületek felszabadultak. Minthogy azonban a helybeli Vöröskereszt-egyesület egy nagyobb tartalékkórház fenntartását vállalta, abban történt megállapodás, hogy a főgimnázium átveszi a polg. leányiskola emeletét tanítási célokra. Ez meg is történt és a tanítás az új helyen nov. 9-én megkezdett, és azóta háborítatlanul foly egészen a mai napig.

Elhelyezkedésünk a rendelkezésünkre bocsátott helyen nem volt mintaszerű. A tanítás eredményét biztosító segédeszközöket csaknem teljesen nélkülöztük és még az igazán demonstratív tantárgyakból is főleg a magyarázatra voltunk utalva. A tanítás intenzitását ez mindenestre befolyásolta. De nagyjából — és ezt örömmel konstatalom, a tanév eredménye eléggé kedvező, főleg ott, hol a komoly idők hatása a magasabb értelmi fejlettség következtében első sorban várható volt: a felsőbb osztályokban. Különösen ki kell itt emelnem a VIII. és a VI. osztályt, mint a melyek magaviseletükkel és szorgalmukkal a tanári testület megelégedését méltán kiérdemelték és bizonyosságát adták annak, hogy a nehéz idők jelentőségét átérzik, a belőle folyó kötelességeket megértik és teljesítik. Sajnos, kevésbé áll ez a VII. osztályra, melynek egy része nem tudott erre a magaslatra emelkedni és nem bizonyult méltónak arra a vezérszerepre, melyre a két felső osztály az ifjúság diákévében hivatva van. Az alsóbb osztályok fejletlenebb értelmi színvonala kizárja, hogy itt a háboru támasztotta komolyabb élet-feltogást illetően magasabb igényekkel lépünk fel, sőt a könnyen befolyásolható gyermeki lélekre inkább zavarólag hatott a várost betöltő szokatlan és ismeretlen katonai élet. Mindazonáltal itt sem maradt el az eredmény a mult esztendőök átlaga mögött és ez annál örvendesebb, mert a rendes évi anyag elvégzésére másfél hónappal kevesebb idő állott ebben a rendkívüli esztendőben rendelkezésünkre. Különösen az első osztály az, mely kiváló szorgalmával és magaviseletével várakozásunkat szinte felülmulat.

Hasonló elismeréssel nyilatkozhatom a tanuló ifjúság erkölcsi magaviselete felől is. Nem mintha a nemzet élet-halál harcának tudata kiölt volna minden visszaélést. Ez ellentmondás volna a gyermek természetével. De nagyjából kevesebb kifogás alá esett az ifjúság magaviselete; komolyabb életfelfogás, fokozottabb kötelességérzet jellemzi az esztendőt, csekélyebb a megrovások száma és ismeretlen a súlyos erkölcsi vétség.

Az ifjúság egészségi állapota sem adott okot az aggodalomra, pedig a városunkba zsu-folt katonaság nagy száma, a sebesültek és betegek fluktuáló tömege azzal a veszedelemmel fenyegettek, hogy az elkerülhetetlen harctéri járványok esetleg itt is meggyökeresednek. Felelősségünk tudatában megtettük óvintézkedéseinket és így pld. az ifjúságot beoltattuk a himlő ellen, de korlátolt segédeszközök mellett többre nem terjeszkedtünk ki. Hála a Min-

denhatónak, hogy ezt a veszedelmet eltávoztatta tőlünk — sőt talán sohasem volt jobb az ifjúság egészsége, mint ebben az esztendőben.

Az ifjúsági körök és egyesületek működése az idén szűk keretek között mozgott. Élénkebb tevékenységet csak a Tompa és Pósa önképzőkörök fejtettek ki. Egyes körök teljes tétlenségre voltak kárhóztatva; így az ifjúsági dal- és zenekör, amelyek a vezető tanár hadbavonulása és helyettesítésének nehézségei miatt meg sem voltak alakíthatók. Hasonlóképpen szünetelt az ifjúság és tanári testület társadalmi működése. A komoly idő nem volt alkalmas szórakoztató vagy mulattató előadások tartására. E helyett inkább kivettük részünket a különböző jellegű hadsegélyző társadalmi munkából. Növendékeink nagy részének szegény volta mellett is a karácsonyi gyűjtés 151 kor. 53 fill.-t, a török félhold javára eszközölt gyűjtés 20—20 kor. t, a füsttelen nap gyűjtése 10 koronát eredményezett. Az izr. vallású tanulók felekezeti jellegű hadi célokra 140 koronát gyűjtöttek. Az első hadikölcsön alkalmából tanulóink 350 koronát adtak össze zsebpénzükből és az ezen összegben vásárolt kötvényeket az iskola rendelkezésére bocsátották. Az izr. vall. tanulók thóra-egyesülete szintén 300 koronát fordított hadikötvények vásárlására. Tanulóink szegénységét tekintve, ez a közel 1000 korona gyűjtés bizonyossága annak a lelkesedésnek, amely az ifjúságot áthatotta. És e mellett tanuskodik az a tevékenység, melyet addig, a míg a kórházvezetőség részéről meg volt engedve, a beteg és sebesült katonák körül fejtettek ki, olvasmányokkal, dohánnyal látták el őket, apróbb szolgálatokat teljesítettek körülöttük, a cserkészek a sebesültek szállításánál is segédkeztek. Az országszerte megindított fémgyűjtés városunkban tisztán a mi ifjúságunkra volt bízva és hogy ennek a megbízásnak örömmel és eredménnyel tettek eleget, azt az összeggyűjtött fémtárgyak várakozáson felüli mennyisége igazolta. — Örömmel állapítom meg, hogy az ifjúság a hadsegélyző munka terén teljesítette a kötelességét.

És ennek eleget tett iskolánk is, amikor nehezen mozgatható, többnyire kötött alapjaiból 25000 kor. értékű hadikölcsön kötvényt vásárolt. De eleget tett főleg akkor, amikor a legdrágább kincsét adta oda, lelkének lelkesettjeit, szívének szeretettjeit: az ifjúságot. Mert a rettenetes élet-halál küzdelem sorompóba szólít mindenkit, kinek karját a haza oltalmára igénybeveheti a nehéz idők parancsolta kényszerűség. Nemcsak a férfiak, a kiképzettek, a viharban és vészben megedzettek, a családi tüzhely békességeért küzdők állanak a hazát védő érzéssel gyűrűjében, hanem oda kellett állítani a jövőt, az ifjúságot, a reménységet, azokat, akiknek kezéből még alig hullott ki az ólom-ból való játékkatoná és homlokán még alig hült ki a dédelgető anyai csók melege, azokat, akik még nem ismertek más félelmet, mint az elkövetett gyermekcsínyért, a rosszul megtanult leczkéért járó büntetés félelmét. Legendás korok legendás eseményei elevenedtek meg. Még alig egynehány hónappal ezelőtt a lelkesedés lázában égő szemekkel olvasta a 48-as deák-honvéd hőstetteit az, a ki ma már a lövész-árkok borzalmait, a téli hadjárat emberfeletti fáradsalmait a maga tapasztalataiból ismeri. Talán igaz sem volt, talán csak a költő csapongó fantáziája látta a gyerekkatonát akkor — és már elnéptelenednek az iskolák, mert a hazának szüksége van még azokra is, akiknél a lelkesedés lángja pótolja a katonai kiképzés hiányait, az ifju hév a kitartó férfierőt, az égő hazaszeretet, a számbeli tulsúlyt. Ez a hazaszeretet pedig kikben buzoghat elevenebb erővel mint azokban, a kik az iskola padjaiból kerülnek ki egyenesen a harctérre, telve azokkal a magasztos eszmékkel, melyek ragyogó fényét még nem törölte le az ideálokat könyörtelen kézzel megsemmisítő élet kenyérküzdelme. A mi iskolánk is kiküldte legféltettebb kincsenek, az ifjúságnak színe-virágát, kiküldte féltő gonddal, aggodalmas szívvel, az édes anya fájó érzésével, de abban a büszke tudatban, hogy gyermekei meg fogják tenni kötelességüket ott éppen úgy, mint itt, mert a mi nevelésünk nem lehet sem hazafiatlan, sem gyáva. Önérzettel állítjuk sorompóba gyerek-hőseinket, mert tudjuk, hogy olyan eszmék hevülnek ben-

nők, a melyek megacézolozzák a kart és az edzett férfi akaraterjét öntik a fiatal, pezsdülő vérbe. Szerető érdeklődéssel kísérjük katonai pályájuk minden lépését, rettegő gonddal majdani kivonulásukat és boldoggá fog tenni bennünket minden siker, a mely őket éri. Ti pedig kedves fiaim, zárjátok a szívetekbe iskolatársaitok nevét és a mikor imádkoztok drága hazánkért, foglaljátok imáitokba a harcztéren küzdő szeretteitek mellett azokat is, akiket a közös alma mater szellemi vérrokonsága avat testvéreiteké: a harcztérre induló iskolatársaitokat. Legyetek rájuk büszkék, a mint büszkék vagyunk rájuk mi, tanáraik. És véssétek jól emlékezetetekbe neveiket, mert majdan, hosszú évek multán a Gloria dicsőnyene épen úgy be fogja vonni alakjukat, a mint tündöklő sugaraival körülövezte a 48. diák-honvédek emlékét. És akkor majd ti fogtok tanuskodni mellettük egy a mostani idők nagyságához felülemelkedni nem tudó kor előtt!

A VIII. osztályból Vjerk Pál már a háboru kitörésének pillanatától teljesíti katonai kötelességét, osztálytársai közül Dobos Béla, Hupka László, Jarács Sándor, Lóska Károly, Muraközy Géza, Nemessányi Lőrincz, Rozim József, Ternóczky Tibor és Zólyomy László követték a haza hívó szavát. A VII. osztályból Czibur Lajos, Kontsek Zoltán, Márkus Imre, Németh Ágost, Szük Szilárd és Visnyai Zoltán, a VI. osztályból Koleszár Iván állanak már fegyverben.

Iskolánk, mint olyan, nem tehetett érettük egyebet, minthogy kiadta részükre a bizonyítványt minden formális vizsgálat nélkül, mert úgy gondolkodott, hogy érett az életre az, a kit a haza a halálra érettnék tart. A Mindenható pedig terjessze ki oltalmazó atyai gondviselésének szárnyait felettük és óvja meg életüket a jövődjéért, a melynek még oly sokkal tartoznak!

Az iskolai év eseményeit tárgyaló beszámoló végén még egy örvendetes tényről kell megemlékezni és ez az az áldozatkészség, mely iskoláinkkal szemben még ebben a rendkívüli esztendőben is megnyilatkozott. Így a helybeli polgári olvasókör 20 kor., Basilidesz János ur ugyancsak 20 kor. jutalomdíjat bocsátott rendelkezésünkre pályamunkák honorálására. Az izr. vall. tanulók régi volt vallás-tanárunk és lelkészük, néhai Singer Leó főrabbi emléke iránti kegyeletes megemlékezésük jeléül ismét 100 koronát gyűjtöttek és ezzel tavalyi gyűjtésüket 200 koronára egészítették ki. A helybeli takarékpénztár 600 kor. alapítvány befizetésével milleniumi alapítványát immár csaknem teljesen kiegészítette a tervbe vett 20000 kor.-ig. És végül iskolánk nesztora és ismét fun-gens tanára, Bodor István gyönyörű bizonyosságát adta iskolánk iránti meleg szeretetének, a midőn immár megboldogult nejével szül. Tóth Rózával egyetértve, vagyonának legnagyobb részét alapítványul kötötte le a következő feltételek mellett: a hagyomány tárgyát képezik a rimaszombati 79-ik számú telekjegyzőkönyvbe foglalt ingatlanok, melyek jövedelme, vagy eladás esetén az ebből befolyó tőkeösszeg „Bodor Dezső emléke” czimlet alatt mindaddig tőkésítendő, míg az alapítvány 200000 koronára nem nő. Ekkor a kamatjövedelem 2 részre osztatik, 2-2000 korona két szegénysorsu, jó magaviseletű és magyar értelmű VIII. o. ref. és ág. ev. vall. tanulónak adandó ki, a felmaradó körülbelül 4000 korona kamatjövedelem pedig val-láskülönbség nélkül szorgalmas tanulók tápintézetű díjainak fedezésére fordítandó.

Bár az ingatlanok értéke sokkal nagyobb a hivatalosan megbecsült összegnél, mégis hosszú idő fog eltelni, amíg iskolánk, illetőleg annak jövődjé ifjúsága az alapítvány élvezetébe lép. De iskolánkat olyan intézménynek kell tekintenünk, melynek élete felette áll a véges teremtmények időhöz kötött életének és így — ha távol van is — mégis eljő az az idő, amikor áldani fogják Bodor István előrelátó gondoskodását. Mi pedig kedves kötelességet teljesítünk, amikor mély hálával köszöntjük mesterünket itt e helyen is. Iskolánk történetében az ő neve mindig élni fog, mert olyan alkotások fűződnek hozzá, mint az új épült emelése. De alapítványával gondoskodott róla, hogy emléke oda legyen bevésve, a honnan a siron tuli világra is melegség árad: a hálás gyermeki szívből!

Az áldozatkész érdeklődésnek ezen évről-évre újból megnyilatkozó tényei teszik lehetővé, hogy évvégi ünnepélyeinken törekvő tanítványainkat anyagi jutalmazásban részesíthetjük. Az ezidei ösztön és jutalomdíjakat főgimnáziumunk igazgató tanácsának és tanári testületének együttes megállapodása ítélte oda a tanulóknak.

Kedves fiatal barátaim! Évvégi beszámolóim hivatalos részének a végére értem. De úgy érzem, hogy a mai komoly idők parancsoló kötelességemmé teszik, hogy egynéhány pillanatra még visszatartsalak benneteket, mielőtt a tanév kapui bezárulnának.

Sajátságos jelensége korunknak, hogy amennyire gazdagodik találmányokban az emberi ész és szellem, találmányosság és tudás ezen csodás megnyilatkozásaiban, annyira elszegényedett a lelke ideálokban. Talán semmi sem mutatja ezt annyira, mint a most folyó világháboru. A XVI. és XVII. század harczeit is borzalmasak voltak; nyomukban szintén országok enyésztek, népek pusztultak és évszázados hagyományok szálltak sírba, de mégis van bennök valami lélekemelő, valami, a mi az elpusztított országok üszkös romjain keresztül is égi fényvel ragyog felénk és a bertalanéji vérszót jalkiáltásába is a megnyugvás hangját vegyíti: és ez az, hogy a küzdelem az emberiség egyik legnagyobb javáért, a lelkiszabadságért folyt. A francia forradalom minden bűnét menti a kor jóhiszeműsége és még a guillotín véreskezü hóhéraitól sem tagadható meg, hogy egy magasabb cél szolgálatában állóknak tekintették magukat.

A jelen háboru borzalmas nagyságában, küzdelmének hevében, a küzdő tér kiterjedésében, az indulatok fékevesztett dühében, a pusztulás és romlás rettenetes arányaiban felülmul mindent, a mit a történelem eddig feljegyzett. De egy hiányzik belőle: a mindent kiengesztelő eszmék hatalma. A mai küzdelem közönséges gazdasági harc, melynek indító rugói az irigység, a kapzsiság és a legnemtelenebb emberi indulatok. Erkölcsi értékének symboluma a háborut bevezető sarajevói gyilkosság és jellemébe méltóan illeszkedik bele a legujabb olasz perfidia, — bűnből fogant meg és bűnből növekszik fel. Ebben a háboruban megtörtént az az egész kereszténységet mélyen megalázó tény, hogy Olaszországban a keresztény közösségből kirekesztett anarchisták léptek fel az emberiség nevében a béke apostolai gyanánt.

A háboru és a kereszténység divergens fogalmak. És mégis mindenik fél Istent hívja tanubizonyosságul ügyének igazságos volta mellett. Isten segítségére támaszkodik és minden kivított előnyét Isten kegye látható bizonyosságának tekinti. A párolgó vér, a füstölő romok, a nyomor és szenvedés, mely az egész emberiségre borult, mind Isten nevét dicsőíti. Az Isten-félő Anglia, mely a munkaszünet vasárnapi megszegését súlyos bűnnek minősíti, Isten nagyobb dicsőségére népek millióinak kiéheztetésével akarja önző céljait elérni, a vallásos Oroszország ártatlan gyermekeket kerget a frontja elé, hogy az ellentél rohamát feltartsa és még az olasz banditák is Isten nevét merik ajkakra venni „szent önzésnek” elnevezett aljas támadásuk igazolására. Soha nagyobb visszaélések a Mindenható kegyelmével és nevével nem történtek, mint ebben a küzdelemben és félő, hogy a vallásos érzület kegyetlen sebtől vérezve kerül ki belőle. És éppen azért, mert nincs benne mélyebb eszmei tartalom, éppen azért a történelem sohasem fogja ezt a háborut olyannak tekinteni, mint amelynek mozgató rugói egyetemes emberi szempontokat szolgáltak és mint ilyen beleilleszkedett abba a szent küzdelemben, melynek végcélja az emberi tökéletesedés. Méreteiben túlhalad mindent, a mi eddig történt, de magasabb emberi szempontból nem eshetik más elbírálás alá, mint a balkáni rablóhadjárat, vagy Angolország becsutlen bandita betörése a búrok földjére.

De ha belső motívumait tekintve a nyers erőszaknak, a gyilkosságának és hitszegésnek végtelenül szomorú képe tűnik is csak elő a mai viaskodásból, az egyes nemzetek életére annál jelentősebb hatással lesz és végső eredményeiben nagyszerű átalakulások kútforrásává kell, hogy váljék. Határeltolások, területváltások csak külső kifejezői lehetnek ennek az átalakulásnak, a valódi eredmények bent fognak érlelődni a népek lelkületében és kifejezést

fognak nyerni a fennálló viszonyok gyökeres megváltozásában. A demokratikus eszmék diadalát jelképezi az a lelkesedés, amelylyel milliók siettek mindenütt a zászlók alá, az a lelkesedés, mely nélkül a háboru szörnyű áldozatai vérben és anyagiakban, szenvedésekben és hősiességben elképzelhetők sem volnának és éppen azért lehetetlenség, hogy a népek önfeláldozó hazaszeretetének jutalma ne a népjogok széleskörű kiterjesztésében nyerjen majdan kifejezést. Az emberi gondolkodásnak pedig meg kell változnia, mihelyst a nemzet existenciális érdekei nem egyesektől függenek és módot kell találnia rá, hogy aljas czélok a világot többé lángba ne boríthassák.

Hát ennyire létérdeke-e az összemériségnek egyes nemzetek intenzívebb gazdasági élete, tágabb érdeksphaerája vagy éppenséggel terjeszkedési vágya, hogy e miatt testén alig gyógyuló sebeket ejtsen? Tegyük fel, hogy ez a háboru a mi teljes győzelmünkkel fog végződni: lehetséges-e olyan győzelmű eredményeket még csak el is képzelni, a melyek arányban állhatnak áldozataink nagyságával? ki támaszthatja fel az elvérzett fiatal életet? ki adja vissza az anyának gyermekét, a nőnek férjét, az árvának atyjukat? ki pótolja a nemzetnek az el-pazarolt munkaerőt? ki viseli a felelősséget Teremtőjével szemben teremtményei elpusztított életeért? ki fogja enyhíteni a világra rásülő-sődő mérhetetlen fájdalmat, a szenvedésnek és nyomornak tengernyi tömegét, a pusztulásnak emberi értékkel ki sem fejezhető rettenetes sebeit? Nem kell-e szükségessé válni egy más, egy józanabb kornak bekövetkeznie, egy kornak, a mely lehetetlenné teszi a mai idők megismétlését, a mely a nemzetek erejét a nemzeti munkára tömöríti és a gazdasági érdekellentétek kiegyenlítését nem a fegyverre bizza, hanem az egészséges versenyben, a munkaerő intenzívebb kihasználásában, a közmiveltéségi állapot felvirágoztatásában, egyszóval emberi mivoltunkhoz méltóbb eszközök alkalmazásában látja.

Ez azonban csak a jövő képe. De a jelenben is van valami, a mi a háboru borzalmaival, pusztításaival és szörnyű véradózatával szemben a megnyugvásnak némi érzetét felkeltheti bennünk és ez az a lélekemelő tapasztalat, hogy a háboru életre keltette az emberi szív legelrejtettebb zugában szunnyadó nemes érzelmeket és indulatokat. Ennek az emberirtó csapásnak kellett reánk zudulnia, hogy meggyőzőn bennünket az egyetértés szükségességéről, arról, hogy azok a válaszfalak, a melyek eddig felekezeti, nemzetiségi, politikai és társadalmi tekintetben közöttünk emelkedtek, csak kinövései az emberi szellemnek, melyeket a harcziás emberi természet a más kielégítésre alkalmas nem nyújtó béke hosszú korszakában épített, de a melyeknek rögtön le kellett dőlniök, mihelyt egy komolyabb cél az erők tömörülését tette szükségessé. A háboru olyan bizonyosságait adta a fellángoló nemzeti lelkesedésnek, a minőkre alig ismer példát hazánk ezeréves története. Megtörtént a hihetetlen: a XX. század gyermeke, az elpuhult, az élvezetekben elmerült, az ujkor minden kényelmében felnevelkedett modern ember hónapokon keresztül olyan életet élt, mely a legkezdetlegesebb műveltségi fokot álló primitív ember állati életétől alig különbözik, olyan szenvedéseket viselt el, a melyek egyszerűen nevetségessé teszik az emberiség dekadenciájáról terjesztett elméletet; oly hősi bátorsággal küzd, a mely mellett el-törpül a középkornak annyira dicsőített lovagi vitézsége; oly áldozatkészséget tanusít, melynek hihetetlen méretei csak a világháboru hihetetlen arányaihoz hasonlíthatók. Árpád párduczakczagányos vitézei, Hunyady törökverő hősei, Rákóczy nyalka kuruczai, Kossuth szabadságharczosi büszkék lehetnek, a mikor Hadur trónja előtt a mai harcossal találkoznak — a mint mi is mélyeséges csodálattal hódolunk a nemzeti geniusznak, mely ily fenségesen nyilatkozik meg a magyar faj mostani hősi küzdelmében! Nem enyészhetik el az a nép, mely így tud lángolni szabadságáért és hazája jövőjeért!

És a mely képes olyan áldozatokra, mint a minők a társadalom minden rétegéből gyűlnek most a haza oltárára. A békeidők szükkeblű önzése és haszonlesése megszűnt. Felujulnak az ókor mesés jelenetei, a mikor Karthagó utolsó szabadságharczójában a férfiak minden vagyonu-

kat, a nők minden ékszereiket felajánlották, a mikor drága házi eszközeikből készítették a védelem fegyvereit és a leányok hajfonatukat adták oda az ijak és a baullisták felszereléséhez. Hasonló áldozatkészségről tanuskodik a mi korunk is. A szerető nő szív sohasem sugárzott magából nagyobb melet, mint ennek az esztendőnek rideg téli hónapjaiban, a mikor a nemzet minden női keze a katonák részére dolgozott, horgolt, varrt, kötött. A társadalom emberbaráti kötelességei megszázosodtak, de megszázosodtak vele az emberi tetterő és alkotásvágy. Egyesületek és egyesek, felekeztek és intézetek egymással nemes versenyre kelve állították fel a kórházat és üdülőtelepet, a konyhák és melegedő helyiségek, százait és ezreit önszántukból, közadakozásból, hazafias felhevülésben, oly költséggel, a melyek hallatára áhitat rezgi át majdan késő nemzedékek szívét is. A nemzeti hadikölcsön milliárdnyi eredménye, minden időknek ékes tanubizonysága arról a Magyarországról, mely még nem is egészen egy félszázad óta intézője a saját sorsának.

A közönség hazafias áldozatkészségét minden nap más czímen igényli a haza és nincs az a szükséglet, mely összhangot ne keltene mindnyájunk szívében. Hihetetlenül fokozódott a drágaság, hihetetlen a megélhetés nehézsége és mégis mindenre telik, mert a hazának kell. Lehet-e egy nemzetnek meghalnia, a mely így tud élni? Egy jobb, egy emberibb, egy boldogabb korszak képe bontakozik ki halvány körvonallakkal ebből az általános eszményi lelkesedésből, egy korszak, a melyben többé nem lesz viszálykodás és gyűlölködés, nem lesz felekezeti harc és politikai pártoskodás, nem lesz osztályuralom és társadalmi ellentét — egy korszaké, a melynek az lesz éltető törekvése, hogy megszűnjék e földön mindaz, a mi a lelkeket homályba borítja, a mi a szíveket gyötrellemmel telíti, a mi a szemekből könnyeket facsar, a mi a gyöngét megfosztja a védelemtől, a mi a csüggedőtől elrabolja a reményt, a mi az embert elzárja az embertársától — egy korszaké, a melyben diadalát üli a megváltó szeretet, békesség lésszen e földön és az emberekben jó akarat!

Hulljon ennek a jövődő, ragyogó képnek egy sugara a ti lelketekbe is! Sívár a jelen, sötét és bizonytalan. Megnyilt Tandon szelenczéje és minden emberi csapás reánk szakadt. Döghalál és pusztulás, tüzlángok és letarolt mezők, halálhörgés és a sebesültek jajkiáltása, kétségbeesés és mérhetlen szenvedés, anyák síralma és özvegyek panasza... minden, minden a mi a poklokból vagy, orgiát ül e földön. Zúgva bömböl felénk a világ minden tájáról az ágyuk haláltosztó torka és mögöttük vigyorogva leselkedik az éhínség csontkezü réme... sötétség, sötétség körülöttünk mindenütt!

De mi annál erősebb hittel, annál bizóbb reménységgel tekintünk a jövő felé, sóvár, vágyakozó hitünk belekapaszkodik nemzetünk 1000 éves multjába és húzza, tolja a nemzetnek viruló reménységgel megrakott szekerét keresztül a jelen nehézségein a jövő felé, amely nem csalhat meg minket, mert a mi hitünk Istentől vagy és Isten nem hagyja el azt, a ki benne bizik; nem csalhat meg minket, mert a mi ügyünk igazságos és Isten az Igazság!

Dolgozzatok ezért a jövőért ti is az előttek álló pihenő hónapokban. Segítsetek mindenben, ne legyen nektek megalázó semmitéle munka. A munka minden körülmények között nemesít, de ma szent foglalkozás, akár az imádság. Pótoljátok gyenge erőtökkel azokat, a kik tiérettetek vérzenek távol szeretteitől, ellenséges földön. Menjete ki a mezőre és segítsetek betakarítani az életet, hogy vele a halál útjába állhassunk. Heteken keresztül lihegte a szomjas föld az üdítő esőt és a nap könyörtelen, forró sugarakkal csak szárítottta, szikkasztotta a talajt. Most felhők gyülekeznek és megerednek az ég termékenyítő csatornái. Kalászba szökken a reménységünk itt is, a harcmezőn is. Segítsetek a jövő reménységét megmunkálni, hogy bőséges aratásunk legyen nehéz, csüggedt munkánk után. Ajánlozzatok önként munkára mindenütt, a hol arra szükség van. Mutassátok meg, hogy magyarokká akartok felszűrődni, a kik nem félnek a világ minden ellenségétől, mert szívük tele van hazaszeretettel és bátor karjuk a munkában pörölylyé edződik, pörölylyé, a mely épít

a békében és zuz a háboruban. Különösen itt a város határában van szükség a dolgozók kezére! Jelentkeztek én nálam és én majd megadom az utasítást, hogy lehetőleg tanári vezetés mellett hol és mikor értékesíthessétek erőteteket egyszerűbb, könnyebb mezei munkára. És tanuljatok is a pihenés 3 hónapja alatt. Az októberi kényszerszünet és a tanév megrövidítése bizonyára hagyott hézagokat a tudástokban és ezeket a hézagokat kitölteni szent kötelességtek. Kötelességtek, mert eljövend az az idő, a mikor a béke angyala ismét leszáll a földre és gyöngéd kezével letörli a könnyeket és palástjával betakarja a föld sebeit. És akkor szükség lesz titeket, a ti munkátokra, a ti tudástokra, mert ti fogjátok berendezni azt az épületet, melyet hős véreink ott emelnek retentő tusák zivatarában, milliók holttestén saját véreik hullásával, és annak a berendezésnek fényesnek kell lenni, fényesnek és méltónak azokhoz, a kik az épületet emelték.

És ezért a berendezésért ti lesztek felelősek az utókornak!

Ez a tudat hasson át benneteket! És most menjete haza békességgel, az Urnak kegyelme legyen veletek! Ámen!

Az 1914—15. tanévet bezárom.

Hirek és vegyesek.

Hálaadó táborig mise. Ma (vasárnap) délelőtt 10 órakor az Erzsébet-téren a római katolikus templom előtt nagy hálaadó táborig misét tart *Széman* Endre prépost plébános fényes segédlettel.

Királyi dicsérő elismerés. Öfelsége elrendelte, hogy az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartása elismerésül fái *Fáy* Elemér 2-ik huszárezredbeli főhadnagynak a legfelsőbb dicsérő elismerés tudtul adassék.

Parancsnok áthelyezés. Öszinte sajnálattal halljuk a hírt, hogy az 5. cs. és kir. gyalogezred itt állomásozó zászlóalj parancsnoka: lovag *Wiktor* Tádé ezredes, cs. és kir. kamarás szolgálati érdekből innen elhelyeztetett s helyébe *Manojlovics* K. ezredes jön ide. A parancsnokló ezredes itt időzése óta nemcsak a katonaság vezetése és ügyeinek intézése körül tanúsított legmagasabb gondoskodást és hivatalos működésében a legpéldásabb pontosságot, lelkiismeretességet és kiváló rátermettséget, de a polgári elemmel való érintkezésében is rendkívül kellemes, rokonszenves és szeretetreméltó egyéniségnek bizonyult. A katonáknak atyai jóbarátja s ügyes-bajos dolgukban jó tanácsadója, a társadalmi életnek pedig tapintatos és tiszteletreméltó alakja volt, kinek távozását méltán tájáljuk, annyival inkább, mert minden adott alkalommal bebizonyította, hogy ami kisvárosunk hatóságaival és polgári intézményei iránt meleg érdeklődéssel és szíves jóindulattal viseltetik. Legszívegyesebb jókívánásaink kísérik őt még ki nem jelölt új állomáshelyére s mindig szívesen és kellemesen fogunk visszaemlékezni itt időzésére.

Kormánybiztosi kiküldetés. A mármarosszigeti állami tanítóképző intézet folyó évi tanítóképzés vizsgájára a vallás és közoktatási miniszter kormánybiztosul *Lőrinczy* György kir. tanácsost, vármegyénk kir. tantelügyelőjét küldte ki.

Vaskereszt. A király megengedte, hogy felsőkubini és deményfalvai *Kubinyi* András, 16. honvédezredbeli százados és fái *Fáy* Elemér 2. honvédezredbeli főhadnagy a német császár által adományozott 2. oszt. vaskeresztet elfogadhassa és viselhesse.

Hős katona. Lapunk jelestollu kedves munkatársa: *Haynik* Géza, a besztercebányai 16. honvédgyalozred zászlósa május 22 ikéről irt szerkesztőségünknek. „A gorliczei fényes győzelem után — ugymond — amelyből a 16. honvédezred is kivette méltó részét, sietek jelenteni, hogy én is élek s egyttal tudatni, hogy a fényes győzelem után ezredparancsnokom az ellenség előtt tanúsított vitéz és eredményteljes magatartásom elismerésül, minden hivatalos felterjesztés mellőzésével, azonnal mellemre tűzte a II. oszt. ezüst vitézségi érmet. Május 2-ika óta eddig (22-ikéig) nyolcz rohamban vettem részt stb. stb.”

Urnapija. A kath. egyház egyik nyilvános, szép ünnepléséhez tartozik a nyár elején az urnapi körmenet, a mikor az oltáriszentséget szent énekek zengedezése mellett körülviszik az utcákon és a világ négy tája felé fölállított négy ideiglenes oltárnál áldást osztanak vele. Egyttal a 4 oltárnál a 4 evangélium egy-egy megfelelő részletét olvassák. Verőfényes, gyönyörű idő kedvezett az urnapi ünnepeknek folyó hó 3-án. Délelőtt a róm. kath. templomban tartott ünnepi misét *Széman* Endre prépost-plébános, majd a mise után megindult a körmenet, a baldachin előtt virágszóró bájos leánykakkal s a papsággal, kik közt volt *Vida* Lajos gör. kath. táborig lelkész is; utána lovag *Wiktor* Tádé ezredes-parancsnok, *Pöcher* Gyula kapitány, méntelepi parancsnok, *Kolbay* Sándor kir. törvénytörvényes elnök, *Juraskó* Jakab műszaki főtanácsos stb. majd a helyőrségi tisztikar tagjai, a róm. kath. egyháztanács tagjai stb. stb., azután jött a katonai zenekar *Hagelbauer* György vezetésével s a kirendelt diszszázad *Broczkó* hadnagy vezénylete mellett. — A plébánián, a városháza mellett, a kaszinó és pénzügyigazgatósági épület előtt felállított oltároknál megállott a menet s az álláskor a kivevényelt katonaság disztüzet adott. — A templomba bevonulás után az ünnepi mise véget ért s a katonaság elvonult. A tiszti étkezőben ünnepi diszebed volt, melyen a tisztikar tagjai teljes számban megjelentek.

Katonáink sikere. A besztercebányai 16 ik honvéd gyalogezred a galicziai harcokban derekasan megállja helyét s jelentős sikereket arat. *Hadfy* altábornagy most a következő hivatalos parancsot adta ki:

„Május hó 1 eje óta harcol a 39. honvéd gyaloghadosztály a szövetséges német haderőkkel vállvetve az orosz sereg megsemmisítéséért. Egy nehéz, fáradságos diadal útja ez a 39-ik honvéd gyaloghadosztálynak. Minden nap kivívták a kiváló, derék csapatok a győzelmet. Értünk el olyan eredményeket, melyek tündöklő napjai lesznek a hadtörténelemnek. Elén állva ennek a dicső hadosztálynak, büszkeséggel és felemelt lélekkel sietek értesíteni a derék harcosok hozzátartozóit arról a páratlan vitézségről, arról a lelkes hazaszeretetről, mely hadosztályom minden egyes tagjának szívét eltölti. Embereink mélyen átértézték, hogy ez a nagy hadművelet van hivatva szeretett hazánk földjét a lelketlen barbár oroszoktól megtisztítani s ehhez méltó hévvel és kitartással halmozták a diadalt diadalra. Tisztelettel kérem, sziveskedjék a 39. honvéd gyaloghadosztály csapatainak anyaföldjén az otthon lévőket értesíteni, hogy fiaikra büszkéek lehetnek, mert azoknak biztos, erős karját a törhetlen királyhűség és lángoló hazaszeretet viszi továbbra is „Előre.”

Megküldöm Kassa, Miskolcz, Munkács, Balassagyarmat, Eperjes és Gyöngyös városok törvényhatóságának. *Hadfy*, altábornagy.”

Ezt a parancsot a kassai kerületi kormánybiztos következő sorokkal küldte meg törvényhatóságunknak is:

„Kapcsolatosan f. hó 18-án kelt 1439/1915. számú leiratommal, idecsatolva megküldöm a m. kir. 39. honvéd gyaloghadosztály parancsnokságának ezen hadosztály csapattesteinek állomáshelyeihez küldött átiratát azzal, hogy azt mindazon városokkal és községekkel, melyekből az ezen hadosztály keretében működő 9., 10., 11. és 16. honvéd gyalogezred, a 3. honvéd táborig ágyusezred, a cs. és kir. 18. táborig ágyusezred, valamint a cs. és kir. 15. huszárezred kiegészítését nyeri, közölni sziveskedjék. Kassa, 1915. évi május hó 29-én.

Molnár s. k., kormánybiztos.”

Doktorrá avatás. *Fráter* Lajos végzett jogász — aki lapunk könyvnyomdájában évekkal ezelőtt a nyomdász mesterséget is kitünő szakértelemmel kitanulta, és mint segéd több budapesti nagy könyvnyomdában éveken át működött, *Fráter* Mór ügyészségi irodatiszt és *Fráter* József pénzügyi tisztviselő testvéröccse — május hó 29-én a budapesti tudomány egyetemén jogtudorrá avattatott.

Katonai előléptetés. Május hó 1-étől számítható ranggal a losonczy 25-ik gyalogezredhez tartozó dr. *Veress* Andor városunkbeli ügyvéd, tartalékos zászlós hadnagygyá lett előléptetve.

Áthelyezés. A vallás- és közoktatási miniszter *Polsz Rezső* korompai tanítót áthelyezte a klenóczi elemi iskolához.

Halálozás. Városunk egyik tiszt es családját: a Soós-családot újabb csapás érte. Csak nemrég hunyt el *Soós Gyula* itteni tekintélyes kereskedő, most leánya: *Soós Gizella* halt meg folyó hó 4-én Budapesten a Szent János kórházban, hová vérmérgezés miatt szállították, bizonyára műtét céljából. — Súlyos bajából azonban nem volt menthető s a halál folyó hó 4-ikén megváltotta a 21 éves fiatal leányt a szenvedésektől. Temetése Budapesten folyó hó 5-ikén ment végbe itteni rokonai részvéte mellett.

Városunk ünnepe. A hivatalosan megerősített hirre, hogy hű német szövetségeseink és vitéz katonáink együttes hősi harca után *Przemysl* két hónapi orosz uralom után újra birtokunkba jutott, városunkban nagy lelkesedés támadt s mindenfelé örömtől sugárzó arccsal tárgyalták a nagy fontosságú eseményt. A lakosság a házakat fellebogozta s a hangulat emelkedett, lelkes volt.

Eleden é hó 4-én este *Przemysl* visszafoglalásának öröme a község hazafias ünnepélyt és felvonulást rendezett. — Az ünnepély keretében dr. *Boross Zoltán* kir. járásbíró nagyhatású hazafias szónoklatot tartott.

Öngyilkos földmives. *Merscsák János* 54 éves, ujalatvölgyi lakos földmivest folyó hó 3-án a rimakokovai erdőben egy fán felakasztva halva találták. A kir. ügyészség elrendelte a nyomozást, hogy nem forog-e fenn bűncselekmény?

Nyugtázás. *Gulácsy Dezső* birtokos a háboruban megvakult és nyomorékká vált katonák részére 100—100 koronát küldött *Lukács Gézá*éhoz, ki is e helyen hálás köszönettel nyugtázza a kétszáz koronás adományt. Ugyancsak hozzá küldött *Jókóvy Emil* egy doboz szivarvéget a sebesült katonák javára. Ennek vételét is köszönettel nyugtázza.

Halálos baleset. A Rimamurány-Salgótarjáni Vasmű Részvénytársaság szirkvashegyi vasércbányászatánál május hó 29-én, *Szusilla János*, 39 éves, nős munkás (vájár) az u. n. *László* aknában köfejtéssel foglalkozott s bár az óvatossági rendszabályok minden tekintetben pontosan betartottak, egy szerencsétlen véletlen következtében két nagy darab kőzet leszakadt s *Szusilla* közéjük kerülve olyan súlyos sérüléseket szenvedett, hogy még aznap meghalt. Az esetet bejelentették a nagyrőczei kir. járásbírósnak, mely a boncolást és vizsgálatot elrendelte. A boncolást *Desseuffy Árpád* kir. táblai bíró jelenlétében dr. *Krcs Gyula* vashegyi bányaműorvos és *Györkös Antal* nagyrőczei h. körorvos május 31-én végezték. — A rozsnyói m. kir. bányabizottság is megtartotta e napon helyszíni vizsgálatát s azon részt vett *Pollák Károly* m. kir. főbányabiztos, *Kuna Lajos* szolgabíró és *Lipositz Tivadar* főmérnök.

Hadikölcsön jegyzés. Még holnap: hetedikén lehet jegyezni a második hadikölcsönre! Tartsa mindenki polgári és hazafias kötelességének jegyezni!

E héten városunkban még mindig folyt a jegyzés s lapunk jövő számában már hiteles adatokkal fogjuk közölni a jegyzés eredményét.

Az ózdi Takarékpénztár r.-t. nál a jegyzés, többnyire a környékbeli borsodi lakosoktól: 134700 koronát tett ki.

Bűnös asszony. Cserepesen folyó év márczius végén *Jánosik Mária* egy 27 éves, *Malega Jánossal* vadházasságban élő asszony 9 éves fogadott kis leányát elvitte a velük egy házban lakó *Klocsák Jánosné* kamrájának ablakához s felemelve a gyermeket rábizta, hogy másszon be és élelmiszereket lopjon a kamrából. A gyermek lopott is többféle élelmiszert s átadta *Jánosiknének* s a szalonna és egyéb czikkek elfogyasztásában *Malega János* is segédkezett. Folyó hó 4-én állottak a bűnösök az itteni kir. törvényszék előtt s a bíróság *Lehoczky Márton* kir. ügyész vádbeszéde után *Jánosik Mária*t lopás büntette miatt jogerősen egy havi fogházra, *Malega Jánost* pedig 3 napi elzárásra és 10 korona pénzbüntetésre ítélte.

Igazgató tanácsülés. A rimaszombati egy. prot. főgimnázium igazgatótanácsa junius 3-án *Samarjay János* elnöklete alatt fontos ülést tartott, a melyen jelen volt *Medveczky Sándor* társelnök s az igazgatótanács tagjai is nagy számmal megjelentek. A ref. egyházkerületi gyűlésre felterjesztendő szervezeti szabályzat keretében az igazgatótanács egyhangulag hozzájárult ahhoz a javaslatához, hogy az igazgatói tisztség tartama az eddigi 6 év helyett 12 év legyen. Foglalkoztak a rendkívüli drágaságból előállott helyzetre való tekintettel a tanárok részére a családi pótlék felemelésének kérdésével és elhatározták a táptintézet díj némi felemelését s az étrendnek a viszonyokhoz mért változtatását.

Eskütétel. Mult hétfőn — 31-én gyönyörű keretben tette le az esküt az 5-ik cs. és kir. gyalogezred menetzászlóaljának legénysége. Az Erzsébet-tér képe igazán szép volt s a város közönsége rendkívül nagy érdeklődést mutatott a zászlóalj ünnepies aktusa iránt, mely az eddigieket fényében és melegségében is felülmuta. Déli 1 órakor vonult fel a zászlóalj *Stempel Vilmos* kapitány, parancsnok vezénylete mellett felbokrétázott, virágokkal díszítve a zenekar tagjai is s a hangulat lelkes, emelkedett volt. Az Erzsébet-téren az önkéntesek és a legénység egy része sorfalat állott, melyen belül a kivonult zászlóaljon kívül a tisztikar s az intelligens polgári hölgy és férfi közönség helyezkedett el. Pontban 1 órakor megjelent: lovag *Wiktor Tádé* ezredes, cs. és kir. kamarás, parancsnok a *Mayer* főhadnagy kíséretében és *Stempel Vilmos* parancsnok jelentését meghallgatva, ellépett az arcvonal előtt, mire a legénység — melynek sorait tetszetősebbé tette a sok felbokrétázott nemzeti zászló — letette az esküt. A mintát magyarul *Varga* hadnagy, románul *Weiszmann Emil* zászlós mondta. Majd *Wiktor* ezredes német nyelven intézett gyönyörűen átgondolt, hazafias szellemű beszédet a legénységhez s ezt magyar nyelven *Psybill* kapitány, románul pedig *Szucevics* zászlós tolmácsolta. Ez után az ezredes szokott módon éltette lelkesen a legfelsőbb hadurat, mire az osztrák és a magyar himnuszt játszotta a zenekar. Lélekemelő, szép jelenet következett erre. A tisztelgésre vezényelt zászlóalj előtt *Stempel Vilmos* kapitány az ezredes felé fordult s az őszinte, meleg szeretetnek, tiszteletnek és nagybecsülésnek, melylyel a helyőrség tisztikara és legénysége a velük szemben mindig atyai jóindulatot tanúsító *Wiktor* ezredes iránt viseltetnek, formás és szép beszédben adott kifejezést s egyszersmind hálás köszönetet is mondott neki. Háromszoros lelkes éljenzés harsant fel a beszéd után s ebben az éljenzésben részt vett szívvel-lelékkel a polgári közönség is, mely aztán a legénységgel együtt *Stempel* kapitányt is megéljenezte. Az ezredesnek láthatólag jól esett a nem várt figyelem és a polgári közönség részéről is megnyilvánult meleg rokonszenv s a kapitánynyal kezét szorítva, megköszönte figyelmét s a családjára, részére is kifejezett szíves jókívánságokat. Ez után a koronás segélyző társaság buzgó és lelkes tagjai: bájos urak és leányok csigaretával látták el a katonákat, s a szétosztás után imára vezényelt *Stempel* kapitány, majd a zászlóalj példás rendben, gyönyörű tartással defilírozott az ezredes előtt s ezzel a szép ünnepség véget ért.

Urnapiján hó 3-án délután, mintegy 60 főből álló legénység a parancsnokság udvarán tette le a katonai hivatalos esküt, s aztán a zenekar hangjai mellett *Szucevics* zászlós vezetésével elvonult.

Búcsú. *Stempel Vilmos* kapitány, az 5. cs. és kir. gyalogezred volt zászlóaljparancsnoka, ki társas életünknek is kedvelt, rokonszenves tagja volt, a harcztérre menvén — nem vehetett búcsút személyesen jó barátaitól és ismerőseitől. — Ezért lapunk utján mond szívélyes Istenhözszódot s kéri, hogy tartsák meg őt jó emlékülben — miként ő is mindig szívesen és kellemesen fog visszaemlékezni a városunkban töltött szolgálati idejére.

Elszámolás. A koronás segélyző társaság a vak katonák részére adományozott 360 kor. 38 fillért rendeltetési helyére való beszolgáltatás végett, dr. *Kovács László* polgármester urnak átadta.

A füsttelen napi gyűjtések eredményét városunk polgármestere elküldötte az Augusztalig igazgatóságához. Válasznak erre e napokban a következő levél érkezett:

„Nagyságos dr. *Kovács László* polgármester urnak Rimaszombat. — Nagyságos Polgármester ur! Nem mulaszthatjuk el, hogy igazgatóságunk nevében úgy Nagyságodnak, mint mindazon hölgyeknek és uraknak hálás köszönetet ne mondjunk, akik a füsttelen nap rendezése körül hazafias buzgalommal és a nemes ügyhöz méltó lelkesedéssel jótékony alapunkat támogatni szívesek voltak. Engedje meg Nagyságod, hogy ez alkalomból arra kérjük, tartsa meg irántunk tanúsított jóindulatát a jövőben is és vegye ezután megindítandó hazafias mozgalmainkat is szíves pártfogásába. — Tisztelettel elismerjük és nyugtázzuk egyszersmind a pénztárunkhoz beküldött 750 korona vételét, mint a Nagyságod vezetése alatt álló városban rendezett füsttelen nap elszámolásának eredményét. — Hazafias tisztelettel: *Lónyay Sándorné* ügyvezető-igazgató.”

Szöbeli érettségi vizsgák. Junius 3-án kezdődtek a helybeli főgimnáziumban a szöbeli érettségi vizsgák, a melyre 23 tanulót bocsátottak, 2 pedig egy tárgyból tesz kiegészítő vizsgát. Az érettségi vizsgálat elnöke mint irtuk *Simon Mihály* helybeli ref. lelkész, a kormányt pedig *Décsy Lajos* kolozsvári egyetemi tanár képviseli. Az érettségi vizsgálat lapunk zártakor még nem végződött s így annak eredményéről csak jövő számunkban referálhatunk.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik törőn szeretett, édes jó atyánk elhunyt alkalmából fájdalomukat és mérhetetlen veszteségünket átérve, velünk éreztek, vigasztalni igyekeztek, valamint azoknak is, kik végtisztes égen jelen voltak, ez uton mondunk őszinte, hálás köszönetet
Rimaszombat, 1915. május 28. Az *Alczy-család*.

Madarak és fák napja. Az itteni áll. elemi fiu- és leányiskolák növendékei mult hó 25-ikén a Széchenyi-kertben tartották meg a tanítótestület vezetésével az évente szokásos madarak és fák napját. Az ünnepélyt *Törkölly József* igazgató szép imával nyitotta meg, majd *Institúrisz Mária* tanítónő ismertette a gyermekek értelmi fejlettségével megfelelő modorban a nap jelentőségét. A gyermekek szépen szavaltak és énekeltek, mire az ünnepély véget ért.

Népfölkelő szemle. Városunkban hétfőn, 31-én tartatott meg az újabb népfölkelő bemutató szemle, mely azért rendeltetett el néhány vármegyében — s ezek között Gömör-megyében is — mert az első sorozás távolról sem szolgáltatotta azt az eredményt, melyet vártak. Most *Kiss István* honvédőrnagy a besztercebányai 16-ik gyalogezredtől és dr. *Szilárd* ezredorvos soroztak s az eredménnyel általában meg lehettek elégedve.

Diákok a mezei munkában. A rimaszombati főgimnázium igazgatója: *Loysch Ödön*, nagyhatású évrőlbeszédében előhozta, hogy a tanuló ifjuság vegyen részt a nyári mezei munkákban s felszólította a helybeli ifjuságot, hogy erre nála jelentkezzenek. Az ifjuság egy csapatja ilyen könnyebb mezei munkák végzésére vállalkozott. Ha a helybeli gazdák közül valakinek szüksége volna a tanulók segítségére a könnyebb mezei munkák végzésénél: úgy ez iránt *Loysch Ödön* főgimnáziumi igazgatóhoz fordulhat.

Az „Iskoláink“ junius havi száma *Matolcsy Pál* szerkesztésében megjelent s vezető helyen közli *Lőrinczy György* kir. tan. tanfelügyelőnek a közigazgatási bizottsághoz terjesztett jelentését. Szépen kidolgozott elmélkedést ír aztán *Matolcsy Pál* „Gondolatok“ címmel a néptanítók, a tanítóképzők feladatairól. A mai helyzet képeinek vázolója közben rámutat a gyengeségekre s ennek okaira is s a békés, jobb jövőtől várja és reméli a helyzet javulását. A lapban még közölve vannak a kir. tanfelügyelőség hivatalos közlései is.

Kérelem! Jótékony célra elhasznált képes levelező lapokat gyűjt Budapesten a Vicsópp Társaság; kivált gömörvármegyei tájképeket kérnek. — *Rábely Miklós* papirkereskedésébe vagy *Tóth Bélánéhoz* kéretnek elküldetni.

Hősi halál. Városunk iparos polgárainak egyik ismert tagja: ifj. *Simon* János fodrászmester az északi harcztéren május hó 2-ikán elesett. *Pitta* Vilmos, a 16. honvédegyalozred zászlósa május hó 21-én az északi harcztérről értesítette az elesettnek feleségét a következő sorokkal: „Tudomására adom, hogy k. férje *Simon* János honvéd, ki az én szakaszomba volt beosztva, folyó hó 2-án lefolyt harcokban ellenséges golyótól találva, hősi halált halt. — Büszke lehet elhunyt férjére, mert mindenkor hősi és bátran, jó hazafihoz méltóan viselkedett. Fogadja az egész század nevében őszinté, igaz részvétem kifejezését.” — Az elhunyt éven át virágzó üzletet tartott fenn s szakmájában kiváló jártassággal és ügyességgel bírt, ezért kedvelték is különösen a polgárság körében. A ref. egyházi énekárnak sokáig tagja volt. Szülein és nővéreinek kívül özvegye: szül. *Káposztás* Mária és egyetlen fia: *Gyula* gyászolja a harcztéren elesett hős katonát, ki még csak 34 éves volt.

Ipartestületi ülés. A helybeli általános ipartestület előljárósága május hó 30-án, vasárnap id. *Rábely* Miklós elnöklésével ülést tartott, melyen *Füredy* Pál városi h. főjegyző, iparhatósági biztos is megjelent. A elnök, ki ez alkalommal első ízben vezette az előljáróság ülést, meleg szavakkal üdvözölte a megjelenteket s köszönetet mondva a személye iránt megnyilvánult bizalomért, válaszolt a jövőben kifejtendő működés fontosságát s a testület érdekeinek mindenkor buzgón és lelkesedéssel való megvédését ajánlja az előljáróság tagjainak figyelmébe. Ő maga készséggel fog ez irányban minden tudásával és képességével fáradozni, kéri és reméli az előljáróság tagjainak támogatását, mert ezzel biztos sikerre számít. Az elnöki megnyitót *Galambos* József és *Tomay* Alajos indítványára jegyzőkönyvbe iktatták. Ezután a választások ejtettek meg. 3 évi megbízatással alelnökké *Tomay* Alajos, pénztárnokká *Zsuffa* Kálmán, jegyzővé id. *Rónay* Gyula választott meg egyhangulag. Örömmel és köszönettel vették tudomásul, hogy dr. *Lichtschein* Adolt kir. tan., tb. megyei főorvos és *Rábely* Károly két-két darab, *Vozáry* Samu pedig egy darab házépítési részjegyet a testületnek a ház alapja javára adományozta. A békéltető bizottság tagjaivá egy évre megválasztottak: *Rábely* Károly, *Galambos* József, *Hizsnyan* Béla, *Halgas* János, *Hlozek* János, *Sebő* János, *Valaszka* Rezső, *Králik* János, *Tarjányi* Lajos, *Zahar* Endre, *Ács* József, *Sarinay* Ignác, *Vozáry* Samu, *Zemandl* Ulrik, *Tokár* István és *Tóth* Béla. Végül a hivatalos órák az ipartestületi jegyzőnél délután 6—7 óráig állapították meg, ezzel az ülés véget ért.

Apolló színház. Mult vasárnap élénk érdeklődés mutatkozott a mozgószínház szép produktumai iránt s e héten csütörtökön volt érdekes és változatos program mellett két előadás s mindegyiknek meg volt a maga kellemesen szórakozó közönsége. Most vasárnapra is vonzó műsor van összeállítva.

CSARNOK.

A haza.

Nagy Oroszországnak fáradt katonája,
Teli hold az égről sápadtan néz rája.
Kemény rög az ágya vad, idegen földön,
Havas takarója piros ruhát ölt föl.
Márványfehér képe kigyúllad a láztól,
Cserepes az ajka a nagy forróságtól.
Nehezen, hörögve szóra nyílik ajka:
„Hatalmas Úr Isten!” S elcsuklik a hangja.
Réveteg szemébe fáradt könnycsepp téved.
„Két kicsi leányom, ha keresne Téged,
Ha hiába várja majd haza az apját,
Reád bízom Uram! Te viseld a gondját.”
Rettentő gondolat viharzik az arcán.
Föltérdel a hóba... Ki segít a harcán?
„Uram! Ide üztek nyomorogni, fázni!
Ezer szurony ellen öldöklőn csatázni!
Azt mondták: „A haza!” Hol van az én hazám?
Merenghettem-e én a kis madár dalán?
Arany kalász feje, ha rengett a szélbe,
Adott e kenyeret két árvám kezébe?

Azt mondták: „A haza!” Mi nekem a hazám?
Démoni erővel csügg a gondolatán.

„Maroknyi porát se mondhatom enyémnek!
Nyomorúság földje nagy úri önkénynek!

Azt mondták: „A haza!” Van-e nekem hazám?
Hogy meghalljak érte emberáradatán?
Ide küldtek — tudod — gépfegyvertől úzve.
Haza az, hol a nép rablánczra van fűzve?

Isten! Aki előtt trónodnál megállok!
Meg ne hallgasd soha legforróbb imájak!
Küldj pusztító vihart! Fákat tépő szelet!
Mindent rombadöntő ádáz tergeteget!

Könnyektől dagadjon a Volga hulláma!
Viszhangozzon szerte tengernyi siráma!
Melléből iszonyú kiáltás tör égig:
„Csúfos vereséggel verd országát végig!”

Kimerülten dül a fekhelyére vissza.
Hüllő, piros vérét hófehér hó issza.
Lelke erőtlenül bontogatja szárnyát.
Idegen föld őrzi álomtalanul álmát.

S most nem is messziről puská ropogása
Szól bele a csendes s a végső tusába.
Úveges szemére ráboruló árnyak
Csendben utóljára még egyszer szétválnak.

Látja... már az átka teljesülőfélen.
Nézi... bomlik a rend futók seregében.
Iszonyú fájdalom borúl a lelkére,
Szólna... könyörögne... kiáltna az éjbe!

Föltérdelni próbál... Hang nem hagyja ajkát...
Soha meg nem látja Volga füzes partját.
Végre... nyílik ajka... „Hallgasd meg imámat!
Én Uram Teremtőm áldd meg a hazámat!”
Vatthay Ilona.

A vadász szive és fegyvere.

Alkonyodik. Az erdei virágos rétek tarka pillangói, zümmögő méhecskéi éji nyugalomra tértek. A madarak is elültek már s utolsó nótájukat zengik. Az est hirnöke, a denevér, előbujt odújából s zizegő röpüléssel csapong a fák között. Esteledik, de — az erdő nagyobb vadjainak hajnal, ébredést jelent. A nappal csendes vágásokban mindenfelé zörög a haraszt s itt is, ott is megroppan egy ág az ide-oda váltó vadak lépteit alatt...

A közeli sűrűben is zaj támad; a galyak folyton erősbülő recsegése, suhogása jelzi, hogy valami nagytestű vad közeledik a tisztás felé. Igen sietős lehet az utja, már itt is van egész a közelbe. Most hirtelen megáll, — figyel, szimatol egy darabig, majd gondol egyet s előre nyújtott nyakkal kibúvik a szélső bokrok között. A lombsátor alatt még egyszer megáll, széttekint s mivelhogy semmi gyanusát nem észlelt: — kettőt lép előre, — lehajtja gyönyörű agancscsal diszített fejét s mohón tépi, habzsolja a zamatos füvet.

Ó az! a környék leghatalmasabb ura, a féltett és annyiak által óhajtozott kapitális 16-os...

A szomszéd lábasban cserkészut kanyarog a tisztás felé. Nesztelenül lopakodik rajta egy vadász. Fegyver van kezében, de nem figyel; önfeledten, gépiesen közeledik. Mélyen el van merülve gondolataiban: egy édes kép, a 16-os incselkedik vele szüntelen.

A mint odaér, a hol a cserkészut érinti a tisztást: összerenzen, megtorpan s míg lábai gyökeret vernek, egy pillanatra azon tételődik, hogy álom-e a mit lát, vagy valóság. Ott áll előtte a tisztás közepén, magasra emelt fejjel, szoborra meredve a gyönyörű 16-os. Hatalmas, szénfekete agancsai élesen rajzolódnak le az égen s a nyugvó nap bucsu sugaraiban csak úgy csillognak a korona hosszú tehér ágai. Remegő kezei egy önkéntelen mozdulattal arcához emelik a fegyvert — s miközben szive hevesen zakatol, zavaros tekintete a szarvas vállapjait keresi.

Éles, fülsiketítő dörrenés rázza meg a levegőt és süvöltve, pattogva kelti fel a szunyadvó erdő visszhangját. A szarvas magas szökéssel nyugtázza a lövést s erős csörtetéssel tűnik el a sűrűben. Bambán áll a vadász, arcához emelt puskával bámul utána s visszafojtott lélegzettel hallgatózik, hogy nem-e hallja azt a bizonyos megváló zuhanást, mikor a sebzett vadat csörömpölve vágja a bokrok közé a halál.

Hiába! Zuhanást nem hall, csak a vad távolodó zörgését. Kétség szállja meg a lelkét s reménységének hirtelen felgyult világa gyor-

san hamvad el. Görcsösen kapaszkodik utolsó sugarába és rohan a tisztásra, ahol a 16-os állott. Leguggol, néz, keres, egyenként vizsgál meg minden fűszálat, de vért nem talál sehol. Patyolat zsebkezdőjét meghurczolva a szarvas nyomán, de a keszkendőt nem festi pirosra vér 4—5 szőrszál — a szőrjel — jelzi csak, hogy a golyó talált.

A meglepetés szülte izgalomban, remegő kezei nem jól irányították a csövet s vállap helyett a vad gyomrát járta át a gyorsröptű kis golyó. Ellenállás nélkül süvített át rajta s a szűk löcsatornát, — hogy egy csepp vér se hagyhatta el a halálra sebzett testet — szőrrel tömte be maga után.

Szomoruan lépked a vadász a legközelebbi bokorig, letört egy galyat, reményének utolsó zöldlombját — s a sebzés helyére teszi. Majd vállára veti fegyverét, neki vág a sötétségnek s lehorgasztott fővel bandukol hazafelé.

Másnap hajnalban a kíváncsi nap három alakot lát mozogni a kis tisztáson, a vadászt, az erdőört és egy vérebet. A vérebet oda viszik a letört lombbal megjelölt helyre, orrát lenyomják a földre s kérlelik, biztatják a keresésre. A véreb szimatot fog, megindul a sebzett vad nyomán s a hosszú szíjjvezeték végét fogva, a vadász és erdőört gyorsan követik a sűrűbe. Egy darabig biztosan vezet a véreb, de azután elkezdi ide-oda kapkodni, szeleskedni. Előrehátra futkos, majd megáll s visszanez, mintha mondaná, hogy nincs tovább. Hajnali friss nyomok keresztelték a 16-os csapaját s a véreb elvesztette a vér híján a hideg nyomot. Ujra és újra elől kezdik a tisztásnál, de tovább nem jutnak s nem tudják, a sok nyom közül melyik az igazi.

Hazamennek s délbe egy egész sereg hajtóval térnek vissza. Tüvé tesznek mindent, átkutatják az egész területet, de sehol nyomra nem akadnak a derék 16-osnak. A vadász felhagy a hiába való kereséssel s azzal vigasztalva magát, hogy a vadnak csak a bőrét hozzsolta a golyó s hogy még egyszer összehozza vele a sors: igyekszik kiverni fejéből a tegnapi este óta agyára nehezedő bubánatot.

Ezalatt szegény szarvas már a harmadik határt járja. Egő sebe rettenetes kinjai nem hagyják megállni. Lehorgasztott koronás fejjel a fájdalomtól bódultan támoanyag céltalanul, folyton tovább és tovább, — míg elgyengült, csukladozó lábai fel nem mondják a szolgálatot — s halálos sebével, holt fáradtan össze nem esik egy sűrűségben. Most ott fekszik, az erdők királya elhagyottan tehetetlenül. Sebláz gyöttri a beteg testet s a fájdalom remegése járja át minden porcikáját. Szája nyitva, dagadt cserepes nyelve kilóg s mohón zihálva szívja magába a tikkadt levegőt. Zöld szeméből a végtelen szenvedés s megváltó halál utáni vágyakozás tükröződik vissza. Egész rajdongó-légy zümmög körülötte s százával lepi el és köpi be a szivárgó sebet. Egyrésze a petéknek már életre kelt s a pondrók ficzánkolva furják keresztül-kasul az eleven testet. Az örökkévalóság lassúságával elmúlik egy nap s átveszi sötét birodalmát az éj. Egy róka sétál át a sűrűn, egerek után keresgélve. Az esti szellő orrába hajtja a vad szagát. Magasra emelt orral követi a kellemes illatot, rátalál a szegény szenvedőre s lompos farkát lábai körül csavarva, leül pár lépésre tőle. Jó darabig nézi, figyel a beteg szarvas s amikor meggyőződött róla, hogy egy tehetetlen, haldokló állat fekszik előtte, amelytől egyáltalán nincs mit tartania: feláll s száját nyalogatva, minden félelem nélkül oda megy a szegény áldozathoz. És meg sem várja, míg elszáll belőle a pára; elkezd tépni, szagatni a tehetetlen testet. A halálra gyötört szarvas nem bírja már védelmezni magát, nem tudja lerázni szivtelen marcangolóját, csak fájdalmasan nyög, felhörög, mikor a bestia egy-egy nagyobb darab hust tép ki testéből. De a róka nem hagyja magát zavarni, a szegény vad kinjai, fájdalmas nyögése, jajongása nem kelt részvétet benne: mohón faldossa tovább az eleven testből kiszagatott husdarabokat. „Miért legyenek én jobb mint az emberek”...

*

Ezer és ezer vad pusztul el hasonló körülmények között s az ártatlanul átszenvedett mérhetetlen kin, bosszuért kiáltoz az égbe. És

a sok ezer vad közül alig akad egy is, amelynek szenvedéseit, lassu pusztulását, részvét, szánalom kísérik. A vadászoknak eszükbe sem jut, hogy az a szegény vad épp úgy érez, szenved, mint mi, sőt jobban szenved és ártatlanul szenved! Ha egy ember beteg: ápolják, gyógyítják és szenvedéseit enyhítve, könnyűvé teszik neki a halált. Ha lecsukja örökre szeméit: elsiratják s virág, köny, fájdalom kísérik utolsó útjára.

Az ártatlan vadra, ha halálra sebzi az ember gyilkos golyója; mi vár reá? Lassu gyötrelmes kimulás. — Szegény vadnak nem nyújt senki enyhítő orvosságot, perzselő lázában hűs italt. Nincs, aki elhajtja róla a dongókat s megvédje a pondrók és ragadozók kinzásaitól. Elevenen szétszedik s szegénynek tagonként kell lassan, kinteljesen elpusztulnia. Csontjait szerte hordják a hollók s az enyészetbe még ez a fukar két szó sem kíséri, hogy: szegény állat!

És mind ez miért? Mert a vadász otthon hagyja a szívét, humanizmusát, mikor fegyvert vásárol és vadászni megy. Nincs vele más, mint könnyelműség és gondatlanság. Ha minden vadásznak eszébe jutna, mielőtt fegyverét könnyelműen elsíti, az a mérhetetlen szenvedés, amit ez által okozott, ha minden vadász venne magának annyi fáradságot, hogy fegyvere megválasztásánál gondolna szenvedélye tárgyainak: szegény vadaknak gyors, lehetőleg kínlődás nélküli kimulására: nem volna annyi ártatlanul kiállott gyöttrődés s nem tapadna a vadászat szép sportjához annyi embertelen kinzás, kegyetlenség. De a vadászok nem szoktak gondolkodni. Összevásárolnak mindenféle divatos kisöblű fegyvereket s nem azt nézik, hogy beválik-e a praxisban, hanem meglegszenek holmi ballisztikai kimutatásokkal, ami soha sem fedi a valót. Kezdőbességgel, eleven erő iránynyitják a vásárt s a képzelődő theoreticus vadász azt hiszi, hogy egy tökéletes szerszámra tett szert, amikor egy ilyen tulajdonokkal kérkedő és apró, 6—8 miliméteres drótot lövöldöző fegyvert vásárolt. Hiszen meg van írva róla, hogy 900 m. kezdőbességgel halad és 400 m. kg. erővel csap be a lövegje!

Pedig valójában csak egy kitérő hadi szer számot mondhat magának, amely messze hord, kis lösebet csinál és ritkán öl. De hogy is lehetne kivánni attól a rettenetes gyorsasággal haladó és a saját tengelye körül örülten forgó, piczi felületű golyótól, hogy gyorsan öljön vagy lösebet üssön? A vad lágú testének egy a golyó kaliberével egyenlő piczi felülete képez csak ellenállást, amin a nagy gyorsasággal haladó és furó mozgást végző golyó játszva, minden deformálódás és szakítás nélkül átfurja magát, a gyorsasággal visszas, — a kaliberrel egyenes arányban növekvő fájdalmat okozván. A 8—900 m. kezdőbességgel haladó kis golyó, mint a vajon, úgy átfütyül az állat testén, a kis lösebet betömi a magával rántott szőr; s szegény vad csak napokig tartó szenvedés után tud szabadulni kinteljessé tett életétől.

Hadászati célra készült és czéllövő fegyvereknél mérlegeljük a ballisztikai adatokat és adjunk előnyt a kis kalibernek, de vadászfegyvereknél dobjuk félre a matematikát, balliszticát s választásunk minél nagyobb kaliberre essen! A golyó hatását élő testben, annak gyors öl és bénító erejét csakis anatómiai alapon lehet megítélni. Minél nagyobb a golyó, annál nagyobb felület áll ellent a vad testéből, — annál nagyobb a deformáció és a lösebet — és ami a fő — annál nagyobb felületen roncsolja össze az ideghálózatot, ami viszont a tűzben való összerogyás okozóját, az ideg-sokkot szüli.

Egy nagy golyóval talált vad, — még ha nem is aortát a löveg, hanem czélt tévesztve a gyomrot, beleket roncsolja szét — a legtöbb esetben összerogy, mert földhöz vágja a nagy felületen beütött golyó és az ideg-sokk. De ha a lövés után elmenekül is a rosszul talált vad, könnyen rátalálhatunk a gazdag vércsapán, mert a nagy lösebet már nem képes betönni a szőr, de még az aludt vér sem.

Merem állítani, hogy a tul nagy kezdőbességgel és a lövegnek saját tengelye körüli forgása nagyban gyengíti annak ölő képességét,

mert a forgó golyó nem tép, szakít, hanem át furja magát a vad testén. Ha a löpor teljes elégséggel s így a löporgázok teljes kihasználásához szükséges ellenállást mással is eltudnánk érni, mint a cső huragolásával, a saját tengelye körül nem forgó golyó sokkal nagyobb rombolást, szakítást s így gyorsabb ölést eredményezne! Hogy az itt elmondottakat még érthetőbbé tegyem néhány, a közéletből vett példát hozok fel. A lassan haladó lapda vagy kövecs bezuzza az egész ablaktáblát, míg a parittyából nagy sebességgel dobott kő vagy golyó csak olyan lyukat üt az üvegen, amilyenén éppen áttér, anélkül, hogy megrepesztene az üveget. Egy kilótt lágú fagygyertya úgy áttűri az ablakot, mint egy kemény golyó. Hogyne furja át a kis kaliberű gyorsan forgó lágú golyó még a kemény csontot is? Egy beretvágvágás, amely az idegszövetet csak kettévágja, alig érezhető. Egy ugyanolyan mély és életlen késsel vágott seb, amely az idegeket összetépi, az agyig nyilalló fájdalmat okoz. Ugyanez a különbség egy finom tű és egy szög okozta seb között. Minél nagyobb a testbe hatoló tárgy, annál több ideget tép össze; annál nagyobb a fájdalom, a bénulás. De a gyorsaságnak is szerepe van a sok előidőzésében. Ha egy tűt gyorsan szurunk a karunkba vagy lassan: igen nagy a fájdalomkülönbség. Ha egy makacs zápfogat hirtelen kirántanak, nagyot kiált vagy szisszen a pátiens s a fájdalomnak vége. De ha ugyanazt a fogat szép lassan húzná ki a fogorvos, bizony-bizony elájulna akármilyen erős idegzetű beteg.

Kedves vadásztársaim, ti érző szívvel és lélekkel megáldott vadászok, jusson eszetekbe a vadak ezreinek égbekiáltó szenvedése s jól válasszatok meg fegyvereiteket! 11 milliméternél kisebb löveget ne használjatok, ne tegyetek kockáztatott messze lövéseket, amelyek eredményeért jót nem álhattok és tartásotok mindig bűnnek, szégyenfoltnak a serétes fegyver használatát s főként a serétlövést nagyvadra, csülkösvadpra! Mert ez még rettenetesebb eredményre vezet, mint a legkisebb kaliberű golyós fegyver! Tedd szivedre a kezed s úgy válaszd fegyveredet! Gy. Takách Gyula.

Kiadó lakás

A Honvéd-utca 7-ik szám alatt egy 3 szobás lakás mellékhelyiségekkel együtt **azonnal** kiadó. — Ugyanott négy darab leander is eladó.

Pályázati hirdetmény.

3053—1915. szám. — Az elhalálozás folytán megüresedett

osgyáni körjegyzői állásra

ezennel pályázatot hirdetek.

Az állás javadalmazása:

1600 korona törzsfizetés, 400 korona lakáspénz vagy természetbeni lakás, 200 korona fuvarátalány, 348 korona irodaátalány.

A körjegyzőség 3 községből áll, úgy-mint: Osgyán, Fazekaszaluzsány és Magyarhegyemeg.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy képesítésüket és eddigi működésüket igazoló okmányaikkal szabályszerűen felszerelt kérvényüket hozzám folyó évi **junius hó 13-ikáig** terjesszék be.

A választást Osgyánban, 1915. évi junius hó 14-én délelőtt 11 órakor a község házában fogom megejteni.

Nyustya, 1915. május 31.

Máriássy, főszolgabíró.

Lakások.

A Tamásfalvi-utcai **DICKMANN** féle házban **egy 3 és egy 5 szobás** első-emeleti **lakás** fürdőszobával és más mellékhelyiségekkel **azonnal is kiadó.**

FÜRDŐ MEGNYITÁS!

A Várgedei Vasas és Szénasvas gyógyfürdőt megnyitottuk. **A fürdőkezelőség.**

Minden városban és faluban

nagy mellékjövedelemre tehetnek szert azok, akik elvállalják

Konyha Géza

értékesítő és közvetítő kereskedelmi vállalat képviselőtét Rimaszombat, Deák Ferencz-u. 20.

Kérjen azonnal ajánlatot!

Hirdetmény.

1770—1915. szám. — Alulírott előjáróság közhírré teszi, hogy a **Putnok** város határában gyakorolható

VADÁSZATI JOG

10 egymásután következő évre Putnok városházánál **1915. évi junius hó 16-ikán délelőtt 10 órakor** megtartandó nyilvános árverésen **haszonbérbe fog adadni.**

Az árverési feltételek a város jegyzői hivatalában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Putnok, 1915. május 24-én.

Laczkovich Lajos, bíró.

2—2 **Soltész Adolf**, adóügyi jegyző.

Egy tehermentes, 6 lóerejű, a 11-es kombinált hengerrel, egy kövel, egy tisztítóval felszerelt, alulesapó, nagy forgalmu

vizi malom

gazdasági melléképületekkel, 2 konyhakerttel, egy 500 □ öl gyümölcsösökkel — be-tegség miatt — mielőbb végleg eladó.

Bővebbet **Medveczky Dániel** tulajdonosnál **Rimavarbócon.** 4—4